

حسابداری صنعتی (۱)

«بر اساس استانداردهای حسابداری ایران»

تألیف:

عادل شاه‌ولی زاده، عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اردبیل

فریدون عظیمی، مدیر دانشگاه آزاد اسلامی واحد اردبیل

علیرضا اقبالی عموقین، عضو هیات علمی دانشکده فنی حرفه‌ای واحد اردبیل

ناشر: انتشارات علمی
دانشگاه آزاد اسلامی واحد اردبیل

سرشناسه	: شاه ولی زاده، عادل، ۱۳۵۸.
عنوان و نام پدیدآور	: حسابداری صنعتی (۱) تألیف عادل شاه ولی زاده، فریدون عظیمی و علیرضا اقبالی عموقین
مشخصات نشر	: اردبیل، دانشگاه آزاد اسلامی، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	: ۲۴۹ ص. : جدول، نمودار، ۲۹×۲۲ س.م
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۱۰-۲۵۸۲-۵
یادداشت	: کتاب نامه
موضوع	: حسابداری صنعتی (۱)
شناسه افزوده	: عظیمی، فریدون ۱۳۵۳.
شناسه افزوده	: اقبالی عموقین، علیرضا ۱۳۶۱.
شناسه افزوده	: ۱۳۹۲ ش ۲ ق ۹ / HF ۵۶۸۶
رده بندی کنگره	: ۶۵۷/۴۲
رده بندی دیویی	: ۳۳۵۴۹۴۸
شماره کتابشناسی ملی	

عنوان: حسابداری صنعتی (۱)
 مؤلفان: عادل شاه ولی زاده، فریدون عظیمی و علیرضا اقبالی عموقین
 ناشر: اداره انتشارات علمی دانشگاه آزاد اسلامی اردبیل
 تایپ، حروف چینی، صفحه آرائی: حجت ایرانی
 طرح روی جلد: غلامرضا طالبی
 نویت چاپ: اول/ ۱۳۹۲
 تیراژ: ۲۰۰۰
 قیمت: ۱۰.۰۰۰ تومان

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

آدرس: اردبیل - حوزه معاونت پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی اردبیل - اداره انتشارات علمی
 تلفن: ۷۷۲۲۵۴۵ و ۷۷۱۲۱۲۸-۰۴۵۱ فاکس: ۷۷۲۲۵۴۵-۰۴۵۱
 پست الکترونیکی: pub@iauardabil.ac.ir

پیش گفتار

کتاب حاضر براساس سرفصل‌های مصوب شورای عالی برنامه ریزی و برای درس حسابداری صنعتی (۱) و بهره‌گیری دانشجویان رشته‌های حسابداری، مدیریت و اقتصاد تألیف گردیده است. در تدوین و تألیف مطالب سعی شده است که از آخرین منابع و مآخذ علمی منتشر شده استفاده شود. و هم چنین مطالب هریک از اصول گام به گام تشریح شده، مبانی نظری مربوط به آن‌ها به زبان ساده‌تر بیان گردیده است. که این درس‌نامه در هفت فصل شامل فصل‌های ذیل تألیف گردیده است:

فصل اول: سیستم حسابداری و جایگاه حسابداری صنعتی

فصل دوم: مفاهیم حسابداری صنعتی

فصل سوم: هزینه‌های سربار و تجزیه و تحلیل اضافه (کسر) جذب سربار

فصل چهارم: ضرورت سود و زیان در موسسات انتفاعی

فصل پنجم: حسابداری مواد دستمزد و ثبت حساب‌های صنعتی

فصل ششم: سیستم هزینه‌های سفارش کار (متفاوت)

فصل هفتم: سیستم هزینه‌های مرله‌ای (یکسان)

جهان به سرعت در حال تغییر است و هر روز شاهد پیشرفت‌ها و تکنولوژی‌های دور از تصور بشری هستیم، جا دارد تا ما هم سرعت تحول خود را با این پیشرفت همسو سازیم. کتابی که پیش روی شما عزیزان است، با یاری یزدان و با این هدف به تحریر درآمده است که شما را در مسیر پیشرفت و سهولت همراهی کند. در این کار نوشتاری و پژوهشی، تلاش بی وقفه‌ای صورت گرفته تا خوانندگان و مخاطبان عزیز به توانند به راحتی با درک کامل متن علمی، با دنیای حسابداری، حسابرسی و کار دهان ششمین آن آشنا شوند.

این کتاب با تمامی تلاشی که مؤلف برای هر چه مفید واقع شدن آن انجام داده است، خالی از خطا و اشتباه نیست و نگارنده مطالب برای رفع نقایص و کاستی‌های آن، به راهنمایی‌های ارزانی شما خوانندگان عزیز نیاز دارد. جا دارد از تلاش‌های اساتید گرامی، جناب دکتر نورمند در ویراستاری ادبی و فنی و جناب دکتر غلامرضا فرساد و مرحوم انزایی و همه‌ی اساتید بزرگواری که در دوران تحصیل از محضرشان بهره‌ای برده‌ام، نهایت تشکر را به جای آورم. از تمامی عزیزان، دوستان و همکاران، به ویژه همکاران محترم در معاونت پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اردبیل نهایت تشکر را دارم. و در نهایت همسر مهربانم، که پا به پای اینجانب در تمامی مراحل تدوین کتاب نقش ارزنده‌ای ایفا نموده‌اند، صمیمانه سپاس‌گزاری می‌نمایم. و از فرزند عزیزم طاهای نیز که با معصومیت و متانت بی مثال، مرا در به بار نشستن این کتاب یاریگر شده، سپاس‌گزارم. و بازپسین قدردانی‌ام تقدیم به پدر و مادر عزیزم که در به ثمر رسیدن اندیشه‌ها و وجودم همچون شمع سوختند تا فرزند حقیرشان را به جایگاهی برسانند.

عادل شاه ولی زاده

فصل اول: سیستم حسابداری و جایگاه حسابداری صنعتی	۱
۱-۱- اهداف آموزشی	۱
۲-۱- سیستم اطلاعات حسابداری	۲
۳-۱- تعریف حسابداری صنعتی	۳
۴-۱- تعریف هزینه‌یابی محصول	۳
۵-۱- تعریف حسابداری مالی	۳
۶-۱- تعریف حسابداری مدیریت	۳
۷-۱- ارتباط حسابداری مالی با حسابداری صنعتی و حسابداری مدیریت	۳
۸-۱- ویژگی‌ها و مقایسه حسابداری مالی با حسابداری مدیریت	۴
۹-۱- خلاصه ویژگی‌ها و مقایسه حسابداری مالی با حسابداری مدیریت	۵
۱۰-۱- وظایف حسابداری مدیریت	۵
۱) جمع‌آوری و گزارش داده‌ها و اطلاعات	۵
۲) جلب توجه (جهت‌دهی)	۶
۳) حل مسئله	۶
۱۱-۱- اصول اخلاقی حسابداران مدیریت	۶
۱) صلاحیت	۶
۲) رازداری	۶
۳) درستکاری	۶
۴) بی‌طرفی	۶
۱۲-۱- مدیریت نوین	۷
۱۳-۱- نقش و جایگاه حسابداری صنعتی	۷
۱۴-۱- اهداف حسابداری صنعتی	۷
سئوالات چهارگزینه‌ای فصل اول	۸
پاسخ سئوالات چهارگزینه‌ای فصل اول	۱۰
فصل دوم: مفاهیم حسابداری صنعتی	۱۱
۱-۲- اهداف آموزشی	۱۱
۲-۲- طبقه‌بندی مؤسسات از نظر نوع فعالیت	۱۲
۱) مؤسسات خدماتی	۱۲
۲) مؤسسات بازرگانی	۱۲
۳) مؤسسات تولیدی	۱۲
۳-۲- انواع موجودی‌ها در مؤسسات تولیدی از نظر مواد و کالا	۱۲
۴-۲- تعاریف زیان، هزینه و بهای تمام شده	۱۳

۱۳	۲-۵- طبقه‌بندی هزینه‌ها.....
۱۴	۱) طبقه‌بندی هزینه‌ها از نظر زمان.....
۱۴	۲) طبقه‌بندی هزینه‌ها بر اساس دوره‌های انتفاع از هزینه.....
۱۴	۳) طبقه‌بندی هزینه‌ها از نظر دیدگاه کنترلی.....
۱۵	۴) طبقه‌بندی هزینه‌ها به روش طبیعی یا براساس عملکرد مدیریت.....
۱۷	۵) طبقه‌بندی هزینه‌ها از نظر حجم یا سطح یا رفتار هزینه.....
۲۳	۶) طبقه‌بندی هزینه‌ها براساس ماهیت هزینه.....
۲۳	۷) طبقه‌بندی هزینه‌ها براساس ارتباط با محصول (بر مبنای قابلیت رهگیری).....
۲۵	۸) طبقه‌بندی هزینه‌ها از نظر تصمیم‌گیری مدیریت.....
۲۶	۲-۶- نظام مسئولیت‌سنجی (سنجش مسئولیت).....
۲۶	۲-۷- اصل مدیریت پایه استثنا.....
۲۷	مسائل فصل دوم.....
۲۸	سئوالات چهارگزینه‌ای فصل دوم.....
۴۱	پاسخ سئوالات چهارگزینه‌ای فصل دوم.....
۴۹	فصل سوم: هزینه‌های سربار و تجزیه و تحلیل اضافه (کسر) جذب سربار.....
۴۹	۳-۱- اهداف آموزشی.....
۵۱	۳-۲- مبنای جذب هزینه‌های سربار.....
۵۱	۱) تعداد تولید.....
۵۱	۲) هزینه مواد مستقیم.....
۵۱	۳) هزینه دستمزد مستقیم.....
۵۱	۴) ساعات کار مستقیم.....
۵۱	۵) ساعت کار ماشین‌آلات.....
۵۱	۶) فعالیت.....
۵۳	مبنای برآوردی براساس ظرفیت‌ها.....
۵۳	الف- ظرفیت ایده‌آل.....
۵۳	ب- ظرفیت عملی.....
۵۴	ج- ظرفیت عادی.....
۵۴	د- ظرفیت واقعی مورد انتظار.....
۵۵	۳-۳- ظرفیت بلااستفاده و ظرفیت اضافی.....
۵۵	۳-۴- نسبت کارکرد و نسبت اضافه (کسر) کارکرد.....
۵۵	۳-۵- تجزیه و تحلیل اضافه (کسر) جذب سربار.....
۵۷	۳-۶- تجزیه و تحلیل انحرافات سربار (اضافه یا کسر جذب سربار) در سیستم هزینه‌یابی نرمال.....
۶۱	۳-۷- نرخ کلی و نرخ‌های سربار-دوایر.....

۶۳	۸-۳- دواير و مراكز فعال در هر شركت
۶۳	(۱) دواير عملياتي
۶۳	(۲) دواير پشتياني
۶۳	۹-۳- تسهيم هزينه‌هاي سربار به دواير
۶۳	(۱) تسهيم هزينه‌هاي سربار مستقيم
۶۴	(۲) تسهيم هزينه‌هاي سربار غيرمستقيم
۶۴	۱۰-۳- مراحل تسهيم هزينه‌هاي سربار
۶۴	(۱) تسهيم اوليه سربار
۶۵	(۲) تسهيم ثانويه سربار
۶۵	(۳) جذب هزينه سربار
۶۵	۱۱-۳- انواع تسهيم هزينه
۶۶	(۱) تسهيم ثانويه به روش مستقيم
۶۶	(۲) تسهيم ثانويه به روش غيرمستقيم
۶۷	(۳) تسهيم ثانويه به روش متوسط
۷۱	مسائل فصل سوم
۷۴	سوالات چهارگزينه‌اي فصل سوم
۹۴	پاسخ سوالات چهارگزينه‌اي فصل سوم
۱۱۷	فصل چهارم: صورت سود و زيان در موسسات اصناعي
۱۱۷	۱-۴- اهداف آموزشي
۱۱۷	۲-۴- انواع موجودي‌ها در موسسات توليدي از نظر مواد و كالا
۱۱۸	۳-۴- انواع موسسات از نظر نوع فعاليت
۱۱۸	(۱) موسسات خدماتي
۱۱۹	(۲) موسسات بازرگاني
۱۲۰	(۳) موسسات توليدي
۱۲۳	۴-۴- فرمول محاسبه قيمت تمام شده مواد مصرفي
۱۲۳	۵-۴- فرمول محاسبه قيمت تمام شده كالاي تكميل شده طی دوره
۱۲۳	۶-۴- فرمول محاسبه قيمت تمام شده كالاي فروش رفته
۱۲۷	مسائل فصل چهارم
۱۲۹	سوالات چهارگزينه‌اي فصل چهارم
۱۳۴	پاسخ سوالات چهارگزينه‌اي فصل چهارم
۱۴۱	فصل پنجم: حسابداری مواد، دستمزد و ثبت حساب‌های صنعتی
۱۴۱	۱-۵- اهداف آموزشي
۱۴۲	۲-۵- حسابداری مواد
۱۴۲	(۱) خريد مواد

۱۴۲	۲) مصرف مواد.....
۱۴۲	۳) ارزیابی مواد.....
۱۴۳	۳-۵) سیستم های ثبت موجودی کالا.....
۱۴۳	۱) سیستم ثبت ادواری موجودی کالا.....
۱۴۳	۲) سیستم ثبت دائمی موجودی کالا.....
۱۴۳	۴-۵) روش های تعیین و ارزیابی بهای تمام شده موجودی کالا.....
۱۴۴	۱) روش اولین صادره از اولین وارده (FIFO).....
۱۴۴	۲) روش اولین صادره از آخرین وارده (LIFO).....
۱۴۴	۳) روش میانگین موزون (Weighted Average Method).....
۱۴۹	۵-۵) حسابداری هزینه حقوق و دستمزد.....
۱۴۹	۱) طبقه بندی فعالیت.....
۱۴۹	۲) طبقه بندی مالیاتی.....
۱۴۹	۳) طبقه بندی فعالیتی.....
۱۵۰	۵-۶) محاسبه و تسهیم هزینه های حقوق و دستمزد.....
۱۵۰	۱) جمع آوری و جمع بندی ساعات کار.....
۱۵۰	۲) تهیه و تنظیم لیست حقوق و دستمزد.....
۱۵۱	۳) تسهیم هزینه حقوق و دستمزد.....
۱۵۱	۴) پرداخت خالص حقوق و دستمزد و کسور حقوق.....
۱۵۲	۵-۷) ثبت حسابداری حقوق و دستمزد.....
۱۵۷	۵-۸) ثبت حساب های صنعتی در سیستم های ثبت ادواری و دائمی موجودی کالا.....
۱۵۹	مسایل فصل پنجم.....
۱۶۱	سئوالات چهارگزینه ای فصل پنجم.....
۱۶۶	پاسخ سئوالات چهارگزینه ای فصل پنجم.....
۱۷۷	فصل ششم: سیستم هزینه یابی سفارش کار (متفاوت)
۱۷۷	۶-۱) اهداف آموزشی.....
۱۷۸	۶-۲) تعریف سیستم های هزینه یابی.....
۱۷۸	۶-۳) سیستم هزینه یابی سفارش کار.....
۱۷۹	۶-۴) تهیه کارت سفارش.....
۱۸۰	۶-۵) ثبت های لازم در سیستم هزینه یابی سفارش کار.....
۱۸۷	۶-۶) حسابداری و هزینه یابی ضایعات و معیوبات.....
۱۹۱	۶-۷) کالای معیوب.....
۱۹۱	۱) محصولات ضایع شده.....
۱۹۱	الف) ضایعات عادی (استاندارد).....
۱۹۳	ب) ضایعات غیر عادی (فوق العاده).....

۱۹۴.....	۲) محصولات قابل دوباره کاری.....
۱۹۵.....	الف) محصولات قابل دوباره کاری عادی.....
۱۹۵.....	ب) محصولات قابل دوباره کاری غیر عادی.....
۱۹۶.....	۸-۶- حساب دفاتر کارخانه (واحد تولیدی) و دفاتر اداره مرکزی (واحد مالی).....
۲۰۰.....	مسایل فصل ششم.....
۲۰۴.....	سوالات چهارگزینه‌ای فصل ششم.....
۲۱۶.....	پاسخ سوالات چهارگزینه‌ای فصل ششم.....
۲۲۷.....	فصل هفتم: سیستم هزینه یابی مرحله‌ای (یکسان).....
۲۲۸.....	۷-۱- اهداف آموزشی.....
۲۲۸.....	۷-۲- سیستم هزینه یابی مرحله‌ای.....
۲۲۸.....	۷-۳- گردش محصولات.....
۲۲۹.....	۱) گردش متوالی محصولات.....
۲۲۹.....	۲) گردش موازی محصولات.....
۲۳۰.....	۳) گردش انتخابی محصولات.....
۲۳۰.....	۷-۴- گزارش هزینه تولید.....
۲۳۱.....	۱) تهیه جدول مقدار تولید.....
۲۳۱.....	۲) هزینه‌های منظور شده به حساب دایر.....
۲۳۱.....	۳) محاسبه مقدار تولید بر حسب معادل آحاد تکمیل شده.....
۲۳۲.....	۴) محاسبه قیمت تمام شده یک واحد محصول.....
۲۳۳.....	۵) محاسبه قیمت تمام شده واحدهای تکمیل شده و کالای در جریان ساخت آخر دوره (تخصیص هزینه‌ها).....
۲۳۳.....	۷-۵- هزینه یابی مرحله‌ای بدون ضایعات.....
۲۳۳.....	حالت اول: موجودی کالای در جریان ساخت اول و آخر دوره نباشد.....
۲۳۵.....	حالت دوم: موجودی کالای در جریان ساخت اول نباشد و آخر دوره باشد.....
۲۳۶.....	حالت سوم: موجودی کالای در جریان ساخت اول باشد و آخر دوره نباشد.....
۲۴۶.....	مسایل فصل هفتم.....
۲۴۹.....	منابع.....